

[13] És un gènere de teixit amb la decoració policroma on les trames limiten la seva acció a les dimensions dels motius que produeixen, per això hi ha una interrupció en el canvi de color de les decoracions. Les trames cobreixen totalment els fils dels ordits.

[14] Està produït per grups de dos o més fils d'ordit. Per a més informació sobre aquest lligament vegeu: De Jonghe, «Étude technologique», a: *Égyptiennes. Étoffes coptes...*, p. 85-86.

[15] La utilització de la *navette volante* permet treballar per la cara del dret del teixit amb una trama suplementària, molt fina, de forma independent. Quan aquesta trama es desplaça envoltant un o més fils d'ordit tot seguint el sentit trama s'anomena *arrondissement* i quan la trama es desplaça envoltant un o més fils d'ordit tot seguint el sentit ordit, *ressaut*.

[16] 65 x 162 cm.

[17] Sobre la tipologia de les peces coptes vegeu: A. Lorquin, *Les tissus coptes au musée national du Moyen Âge – Thermes de Cluny*, París, 1992, p. 16-19. Sobre l'elaboració de les túniques: C. Verhecken-Lammens, «Élaboration des tuniques», a: *Égyptiennes. Étoffes coptes...*, p. 89-102; i Lafontaine-Dosogne, *Textiles Coptes des...*, fig. 137 i 138.

[18] És una expressió utilitzada per designar els teixits antics llavorats. En aquests teixits l'anvers i el revers estan constituïts per bastes de trama lligades en tafetà per un ordit de lligadura. Definició del Centre International d'Étude des Textiles Anciens.

[19] M. Martiniani-Reber, avec la participation de D. Bénazeth, «Tissus d'ameublement. Taquetés de laine», a: *Textiles et mode sassanides. Les Tissus orientaux conservés au département des antiquités égyptiennes. Catalogue. Louvre*, París, 1997. El CDMT de Terrassa conserva un fragment, núm. reg. 304, igual que el del MEV. Altres paral·lels estan publicats a: Lafontaine-Dosogne, *Textiles Coptes des...*, fig. 101, inv. Tx. 60; i a *Égyptiennes. Étoffes coptes...*, p. 153.

[20] Terme proposat per designar els teixits medievals lliços o llavorats, on l'anvers i el revers estan constituïts per bastes de trama lligades en sarja de 2 lliga 1 per un ordit de lligadura. El raport es compon de 6 fils, disposats regularment per: 1 fil base, 1 fil de lligadura. Definició del Centre International d'Étude des Textiles Anciens.

[21] M. Martiniani-Reber, *Lyon, musée historique des tissus. Soieries sassanides, coptes et byzantines ve-xie siècles*, París, 1986, p. 61-97.

[22] M. Mestre Campà, «La conservació preventiva en el projecte del Museu Episcopal de Vic», a: *Quaderns del Museu Episcopal de Vic* [Vic], 1 (2005), p. 45-63.

[23] *Idem*, p. 58.

[24] Aquesta labor l'estan portant a terme Anna Homs i Francesc Tornero.

[25] Melinex®.

La col·lecció de tèxtils precolombins del Museu Episcopal de Vic

VICTÒRIA SOLANILLA DEMESTRE

Grup d'Estudis Precolombins, Universitat Autònoma de Barcelona

RESUM

En aquest article s'estudia la col·lecció de tèxtils precolombins del Museu Episcopal de Vic, formada per onze peces. En primer lloc s'explicarà d'on provenen, com han arribat al MEV i com han estat estudiades de manera general, fins al moment present. S'explicaran també les principals característiques d'aquests tèxtils, des de les fibres amb què van ser fets, el tipus de teler que es va utilitzar per fer-los, el tenyit que presenten les fibres i les principals iconografies que s'han pogut estudiar. En segon lloc es procedirà a presentar el catàleg de cadascuna de les peces, amb la seva fitxa tècnica, la seva descripció i una fotografia. S'ha de dir que totes les peces són fragments, més o menys ben conservats, de peces més grans, com sol passar als altres museus de Catalunya i d'arreu d'Europa que tenen tèxtils similars.

Paraules clau: Tèxtils precolombins, zona andina, materials precolombins dels museus de Catalunya.

ABSTRACT

Collection of pre-Columbian textiles at the Museu Episcopal de Vic (MEV)

This article looks at the collection of pre-Columbian textiles at the Museu Episcopal de Vic, consisting of eleven pieces. It begins by discussing their origins, how they came to the MEV, and how they have been studied in general up to the present time. The principal characteristics of these textiles are explained, from the fibres they were made from to the type of loom used, the dye in the fibres, and the main iconographies that have been studied. The article then moves on to present the catalogue entry for each of the pieces, together with its fact sheet, description, and photo. It should be stressed that all the pieces are fragments of larger pieces, in varying states of preservation, as is usually the case in other museums in Catalunya and around Europe housing similar textiles.

Key words: Pre-Columbian textiles, Andean zone, Pre-Columbian materials in Catalan museums.

Introducció

Arran d'una beca de la Generalitat de Catalunya concedida per a l'estudi dels materials precolombins que es trobaven als museus catalans, l'any 1993 es va publicar una primera memòria sobre *Col·leccions precolombines als museus de Catalunya*[1] amb un contingut que fou com el preliminar del catàleg que es va publicar més tard, l'any 1999, auspiciat per l'IEC, que es titulà: *Tèxtils precolombins de col·leccions públiques catalanes*,[2] on per primera vegada s'estudiaven amb més concreció.

Posteriorment, i a mida que s'anaven celebrant a Barcelona les Jornades Internacionals sobre Tèxtils Precolombins (1999, 2001 i 2004),[3] s'han anat publicant les col·leccions tèxtils precolombines dels museus de Catalunya, ja fos perquè no s'havien estudiat en el catàleg esmentat anteriorment per raó de la seva inexistència[4] o bé perquè en alguns casos s'ha volgut aprofundir en l'estudi d'algunes peces en concret.[5]

Amb motiu de la publicació del segon número de la revista del MEV, *Quaderns del Museu Episcopal de Vic*, creiem que és el moment de presentar tota la col·lecció d'onze peces tèxtils precolombines que es conserven en l'esmentat Museu.

La formació d'aquesta col·lecció és relativament recent: una peça pertany a la col·lecció Homar de l'any 1932,[6] i les altres han estat donades per particulars entre els anys 1980 i 1984.[7]

Dues d'elles han estat exposades a la sala de robes àrabs (1992). Actualment totes les peces es troben als magatzems del Museu, molt ben condicionades per preservar la seva conservació.

Importància dels tèxtils precolombins

Els tèxtils precolombins, en concret els del Perú precolombí, que és d'on provenen els que es troben en el MEV, van tenir un paper social molt important, ja que a més de vestir el cos com a funció principal, van ser utilitzats per fer intercanvis, pagar tributs i fer ofrenes als seus déus; o sigui que els antics peruans en moltes ocasions es van servir d'ells com a moneda, ja que no la van tenir mai.

A més tenien un significat màgic i religiós fonamentalment per dues raons. En primer lloc, se'ls associava amb nombrosos esdeveniments i cerimònies religioses, on, en certs casos, gaudien d'un paper important; i, en segon lloc, tant la peça de teixit com alguns temes i dissenys decoratius tenien relació amb la màgia i el misticisme. Aquesta presència del món màgic i religiós en les fibres tèxtils o en el teixit no té cap paral·lel en altres civilitzacions.

Per altra banda, ha de quedar clar que els teixits que s'han recuperat en excavacions arqueològiques eren els que embolcallaven o vestien els morts. En canvi, de com vestien els

vius d'una banda en tenim notícia escrita a través dels cronistes espanyols i d'altra banda per les decoracions de la ceràmica o també per les pervivències de les decoracions i formes dels vestits que porten els indígenes actuals.

Materials

Cotó. En el cas de l'Amèrica prehistòrica, es tracta del *Gossypium barbadense*, de tonalitats naturals que van del blanc fins al color avellana, i que també es tenia.

Fibres de camèlid. La domesticació dels animals fou, com la de les plantes, un procés lent, que va durar milers d'anys. La domesticació dels camèlids, adaptats a viure en alçades superiors als 4.000 m, fou un dels factors que van permetre a l'home andí viure de manera estable en aquest hàbitat. Dos d'ells: el guanac i la vicunya, es troben en estat salvatge; i els altres dos: la llama i l'alpaca, han estat domesticats. D'ells se'n treien les fibres per poder teixir teles excel·lents. A través dels escrits dels cronistes, fets després de la conquesta de l'Imperi Inca, sabem que també utilitzaren les plomes d'aus de vius colors, sense tenyir, per decorar els vestits de l'Inca, així com també el pèl de la viscatxa, el del ratpenat i els cabells humans.

Arribaren a semblar teixits de seda per als espanyols, per la finor de les seves fibres. El filat era, doncs, molt important i el teler que s'utilitzava era el de cintura, que permetia una gran mobilitat, ja que es podia utilitzar on tinguessin tan sols un punt de suport que podia ser un arbre o una paret. El tenyit era quasi sempre d'origen vegetal i tenia gran varietat de colors. S'aplicava sobretot a les fibres de camèlid, ja que el cotó no absorbia tan bé els tints.

Principals iconografies tèxtils

En relació amb els tèxtils peruans precolombins, la iconografia comprèn tots els elements del conjunt gràfic d'un teixit: el disseny, la composició, el contingut temàtic, el nivell de realisme, simbolisme o abstracció, la utilització de línia, forma i volum, i l'elecció i distribució del color.

En la iconografia tèxtil de les principals cultures prehistòriques peruanes hi ha un denominador comú, preferentment d'inspiració religiosa: són temes relacionats amb les divinitats, que els porten a elogiar les forces còsmiques que conformen l'Univers. Són alhora temes molt associats a la màgia, al simbolisme místic i al xamanisme. Hi ha una forta tendència a representar personatges que combinen característiques antropomorfes i zoomorfes, així com figures mitològiques.

Les figures zoomorfes: mamífers, aus, serps i peixos, tenen un lloc especial i no formen part d'escenes de caça, com passava amb les pintures rupestres prehistòriques, perquè les consideraven màgiques.

Com veurem més endavant, les imatges que decoraven la ceràmica són molt semblants a les dels tèxtils, però més nombroses. Es tracten com a element genèric que, sense entrar en les característiques pròpies del tema, comuniquen l'essència de la idea.

La iconografia té sempre un format geomètric, ja sigui quadrangular o rectangular, fet que l'acosta a les nostres pintures, que es penjen de les parets amb finalitats decoratives. I també se la relaciona amb l'ús de símbols logogràfics (que impliquen una paraula) i amb els ideogrames (que comuniquen idees i conceptes). Actualment aquest camp, quasi desconegut fins ara, està rebent atenció i anàlisi que explicaran fins a quin punt la iconografia tèxtil va tenir el paper d'escriptura.

Hi ha tres tipus principals d'iconografia:

Figurativa: Es compon de temes realistes, que es poden identificar amb certa facilitat tot i que la seva estructura hagi estat distorsionada, o fragmentada, o simplificada geomètricament.

Abstracta: Derivada de temes originàriament realistes, reuneix objectes de configuració geomètrica que s'han utilitzat com a elements autònoms de disseny.

Simbolista: És el resultat de la utilització per part del teixidor d'un tema, figuratiu o no, amb finalitats logogràfiques, ideogràfiques o pictogràfiques.

En el catàleg que es presenta a continuació es pot veure el significat de cadascuna de les iconografies representades en cada fragment.

Catàleg

Col·lecció: Museu Episcopal de Vic
Núm. inventari: MEV 15915
Nom de l'objecte: Fragment de teixit
Material: Cotó i pèl de camèlid
Mides: 19,5 x 6,5 cm
Conservació: Bona
Procedència: Perú
Cronologia: 650-1000 dC
Cultura: Tiahuanaco-huari
Descripció i iconografia: Fragment de teixit en forma de tira, tallat per les dues bandes estretes, on es

veu un mateix motiu decoratiu repetit dues vegades: un està sencer i l'altre està esborrat, però encara se'n pot veure la silueta. Es tracta d'una serp molt geometritzada amb doble cap i que té una boca felina amb grans ullals. Per tant, estem davant d'una iconografia figurativa alhora simbòlica, ja que s'hi barregen dos tipus d'animal sagrat: la serp i el feli. Aquest tema vol representar la fusió de l'inframón (serp) i de la terra (feli), que són els dos llocs on ha de viure l'home: quan és viu i quan mor.

Aquest dibuix també es troba en la ceràmica cerimonial d'aquesta cultura i època.

Els colors emprats són el groc, el negre, el verd i el blanc sobre fons vermell.[8]

Tècnica: Lligaments: tècnica del tapís. Es veu clarament la doble trama i doble ordit que han permès fer-hi el tapís a sobre.

Peces de comparació (paral·lels): L. J. Ramos i M. C. Blasco, *Los tejidos prehispánicos del Área Central Andina en el Museo de América*, Madrid, 1980, p. 73, lám. X-H.

Bibliografia: V. Solanilla, *Col·leccions precolombines als museus de Catalunya*, Barcelona, 1993, p. 105.

V. Solanilla, *Tèxtils precolombins de col·leccions públiques catalanes*, *Corpus Antiquitatum Americanensium*, Barcelona, Institut Estudis Catalans, 1999, núm. 18, p. 54-55.



Col·lecció: Museu Episcopal de Vic

Núm. inventari: MEV 15918

Nom de l'objecte: Fragment de tira

Material: Cotó

Mides: 8 x 3 cm

Conservació: Regular

Procedència: Perú. Costa Nord

Cronologia: 1000-1450 dC

Cultura: Chimú



Descripció i iconografia: És una tira teixida, de cotó i pèl de camèlid, que està parcialment desfeta.

Com a motiu decoratiu té uns quadres de colors alternats (blau marí i blanc-cru) que semblen un tauler d'escacs.

Aquestes tires podien servir per a dues coses ben diferents: o bé eren la tira de la qual penjava la *chuspa* (borsa per dur les fulles de coca que, un cop mastegades, servien per suportar les grans alçades, el cansament i la gana); o bé servien per lligar el cos momificat dels antics peruans, en forma de fetus, i que després cobrien amb teixits d'excel·lent qualitat.

Tècnica: Lligaments: tècnica del tapís.

Peces de comparació (paral·lels): A. P. Rowe, *Costumes & Featherwork of the Lords of Chimor*, Washington D.C., 1984, p. 98, fig. 77.

S. Desrosiers i I. Pulini, *Tessuti precolombiani*, Mòdena: Panini Ed., 1992, p. 170, núm. 144; i p. 171, lám. 144.

Bibliografia: V. Solanilla, *Tèxtils precolombins de col·leccions públiques catalanes*, *Corpus Antiquitatum Americanensium*, Barcelona, Institut Estudis Catalans, 1999, núm. 145, p. 238-239.

Col·lecció: Museu Episcopal de Vic
Núm. inventari: MEV 15916
Nom de l'objecte: Fragment de teixit
Material: Cotó i pèl de camèlid
Mides: 11,5 x 12 cm
Conservació: Regular
Procedència: Perú. Costa Central
Cronologia: 1000-1450 dC
Cultura: Chancay



Descripció i iconografia: Fragment de teixit quasi quadrangular, el qual pels seus dos costats ben acabats i per la seva forma general fa pensar que podria haver estat la part frontal o dorsal d'una *chuspa* (borsa penjada per dur-hi fulles de coca, entre d'altres). Sobre la trama de color blanc brut, han teixit una sèrie de motius decoratius geomètrics: línies diagonals creuades que formen grans rombes que alhora es desdoblen en quatre rombes més petits (losanges). Hi predomina el color marró mig amb una tira central negra (1,5 cm).

Aquest motiu decoratiu de losanges és típic de la cultura Chancay.

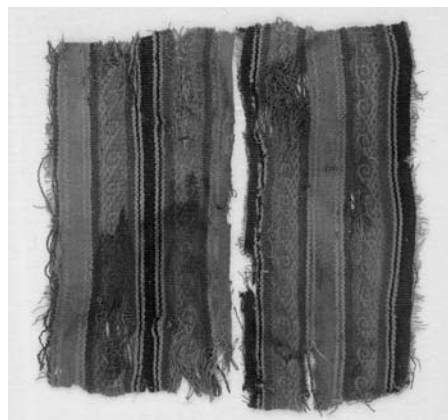
Tècnica: Lligaments: tècnica del tapís.

Peces de comparació (paral·lels): S. Desrosiers i I. Pulini, *Tessuti precolombiani*, Mòdena: Panini Ed., 1992, p. 162, núm. 122-123, i p. 163. *Simbolo e tecnica nei tessuti dell' Antico Perú*, de Luca Editore, Roma, 1982, p. 87, núm. 113.[9]

Bibliografia: V. Solanilla, *Tèxtils precolombins de col·leccions públiques catalanes, Corpus Antiquitatum*

Americanensium, Barcelona, Institut Estudis Catalans, 1999, núm. 116, p. 202-203.

Col·lecció: Museu Episcopal de Vic
Núm. inventari: MEV 15919
Nom de l'objecte: Dos fragments rectangulars iguals
Material: Cotó i pèl de camèlid
Mides: 20 x 9 cm i 18 x 10 cm
Conservació: Bona
Procedència: Perú. Costa Central
Cronologia: 1000-1450 dC
Cultura: Chancay



Descripció i iconografia: Són dos fragments rectangulars d'un mateix teixit. Estan decorats amb ratlles o bandes paral·leles amples, de colors verd fulla, marró i negre, emmarcades sempre per fines ratlles grogues o negres. Les bandes verdes, negres i marrons són llises i la groga té un dibuix geomètric que representa les onades del mar que tan proper estava de la gent de la cultura Chancay i d'on pescaven els peixos que els alimentaven.

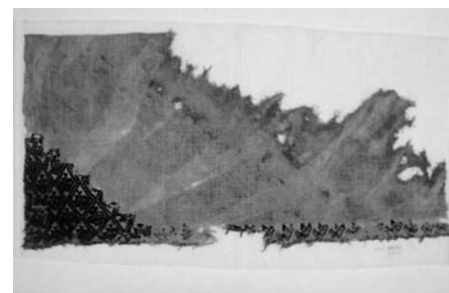
Tècnica: Lligaments: tècnica del tapís.

Peces de comparació (paral·lels): *Simbolo e tecnica nei tessuti dell' Antico Perú*, de Luca Editore, Roma, 1982, p. 56, núm. 26, i p. 69, núm. 62.[10]

Bibliografia: V. Solanilla, *Col·leccions precolombines als museus de Catalunya*, Barcelona, 1993, p. 18.

V. Solanilla, *Tèxtils precolombins de col·leccions públiques catalanes, Corpus Antiquitatum Americanensium*, Barcelona, Institut Estudis Catalans, 1999, núm. 118, p. 204-205.

Col·lecció: Museu Episcopal de Vic
Núm. inventari: MEV 16322
Nom de l'objecte: Peça rectangular amb brodat
Material: Cotó i pèl de camèlid
Mides: 57 x 28 cm
Conservació: Regular
Procedència: Perú. Costa Central
Cronologia: 1000-1450 dC
Cultura: Chancay



Descripció i iconografia: És un fragment de roba llisa de color cru que té en un dels seus angles un brodat de color blau marí. Possiblement fos l'angle d'una túnica. La decoració està feta amb fil de color blau marí.

En l'angle que està tallat per la banda més estreta, es pot veure la figura d'un pelicà de perfil amb la cua dentada, emmarcat dins d'un rombe i que es repeteix en diagonal.

En la part més llarga, o sigui el costat de la peça, hi ha brodada la figura d'un jaguar que es repeteix, en fila índia. Està acabada amb un fil vermell.

Ambdós motius són ben típics de la cultura Chancay, ja que el pelicà viu a les seves platges i el feli és venerat entre ells. Un cop més allò material adquireix valor de sagrat.

Tècnica: Lligaments: tafetà i tapís.

Peces de comparació (paral·lels): L. J. Ramos i M. C.

Blasco, *Los tejidos prehispánicos del Área Central Andina en el Museo de América*, Madrid, 1980, p. 137, lám. XXVIII, A; i p. 153, lám. XXXIII, B i C.

Bibliografia: V. Solanilla, *Col·leccions precolombines als museus de Catalunya*, Barcelona, 1993, p. 104.

V. Solanilla, *Tèxtils precolombins de col·leccions públiques catalanes, Corpus Antiquitatum Americanensium*, Barcelona, Institut Estudis Catalans, 1999, núm. 113, p. 196-197.

Col·lecció: Museu Episcopal de Vic
Núm. inventari: MEV 15917
Nom de l'objecte: Tres fragments rectangulars d'un mateix teixit
Material: Cotó i pèl de camèlid
Mides: 36 x 41 cm
Conservació: Regular
Procedència: Perú. Costa Central
Cronologia: 1000-1450 dC
Cultura: Chancay



Descripció i iconografia: Els tres fragments d'un mateix teixit estan col·locats de manera aleatòria. S'hauria de restaurar la peça.

Colors: marró fosc de fons, i blanc com a decoració. La tira ampla té una decoració geometritzada que representa un pelicà de perfil com el que està representat en la peça MEV 16322, que té també la cua dentada. Està inscrit dins d'un rombe a vegades sen-

zill i a vegades amb decoració. Estan fets en diagonal. Tanca aquesta tira una banda d'1 cm de color marró clar i llisa.

Es torna a representar el pelicà, animal corrent entre els Chancay. Per tant es pot dir que en els seus teixits representaven tot el que els envoltava.

Tècnica: Lligaments: tapís.

Peces de comparació (paral·lels): L. J. Ramos i M. C. Blasco, *Los tejidos prehispánicos del Área Central Andina en el Museo de América*, Madrid, 1980, p. 153, làm. XXXIII, B i C, teixit 103-104.

Símbolo e tecnica nei tessuti dell' Antico Perú, de Luca Editore, Roma, 1982, p. 90, núm. 121.[11]

Bibliografia: V. Solanilla, *Col·leccions precolombines als museus de Catalunya*, Barcelona, 1993, p. 106.

V. Solanilla, *Tèxtils precolombins de col·leccions públiques catalanes, Corpus Antiquitatum Americanensium*, Barcelona, Institut Estudis Catalans, 1999, núm. 117, p. 202-203.

Col·lecció: Museu Episcopal de Vic

Núm. inventari: MEV 9185

Nom de l'objecte: Fragment rectangular

Material: Cotó i pèl de camèlid

Mides: 34 x 14 cm

Conservació: Molt bona

Procedència: Perú. Costa Nord

Cronologia: 1000-1450 dC

Cultura: Chimú

Descripció i iconografia: És un fragment de teixit rectangular.

Com a motiu decoratiu central té una figura humana que es repeteix dues vegades i que representa un home molt guarnit, dret, amb cames i braços separats del cos, i amb indicació de tres dits a cada peu i a cada mà. Té el cos en forma de dos triangles oposats. El cap, que també té forma triangular, està guarnit amb un gran capell de plomes amb penjolls a cada banda. Sembla que està dempeus sobre una barca. A sota hi ha un fris d'ocells. L'altra figura és igual: només canvien els colors de les seves diferents parts.



Colors: marró fosc, marró mig, beix, negre i rosat fort. En aquest cas s'ha volgut representar un cabdill que duu una rica indumentària i que sembla estar sobre una embarcació, cosa per altra banda ben normal, ja que els Chimú vivien arran del mar.

Aquest fragment podria formar part d'un *unku* (ponxo).

Tècnica: Lligaments: tapís.

Peces de comparació (paral·lels): *Símbolo e tecnica nei tessuti dell' Antico Perú*, de Luca Editore, Roma, 1982, p. 91, núm. 122.[12]

The Museum of Primitive Art, *Ancient Peruvian textiles*, New York, 1965, núm. 39.

Bibliografia: V. Solanilla, *Col·leccions precolombines als museus de Catalunya*, Barcelona, 1993, p. 103.

V. Solanilla, *Tèxtils precolombins de col·leccions públiques catalanes, Corpus Antiquitatum Americanensium*, Barcelona, Institut Estudis Catalans, 1999, núm. 144, p. 236-237.

Col·lecció: Museu Episcopal de Vic

Núm. inventari: MEV 15923

Nom de l'objecte: Fragment quadrangular de teixit

Material: Cotó i pèl de camèlid

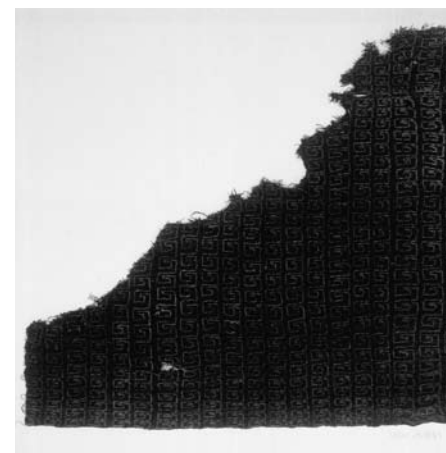
Mides: 62 x 57 cm

Conservació: Bona

Procedència: Perú. Costa Central

Cronologia: 1000-1450 dC

Cultura: Chancay



Descripció i iconografia: Aquest fragment de teixit té la trama i l'ordit de color blau marí, i després s'hi han fet uns brodats geomètrics de color blau més clar. La decoració és feta a base de greques verticals paral·leles, i, per tant, d'una regularitat ben clara. El conjunt té un aspecte molt fosc.

Aquestes greques es creu que volien expressar el moviment de les onades del mar.

Tècnica: Lligaments: tafetà (*plain weave*) i brodat.

Peces de comparació (paral·lels): L. J. Ramos i M. C. Blasco, *Los tejidos prehispánicos del Área Central Andina en el Museo de América*, Madrid, 1980, p. 107,

làm. XIX, C, i p. 153, làm. XXXIII, B.

Bibliografia: V. Solanilla, *Col·leccions precolombines als museus de Catalunya*, Barcelona, 1993, p. 106.

V. Solanilla, *Tèxtils precolombins de col·leccions públiques catalanes, Corpus Antiquitatum Americanensium*, Barcelona, Institut Estudis Catalans, 1999, núm. 114, p. 198-199.

Col·lecció: Museu Episcopal de Vic

Núm. inventari: MEV 15914

Nom de l'objecte: Fragment de teixit pintat

Material: Cotó i pèl de camèlid

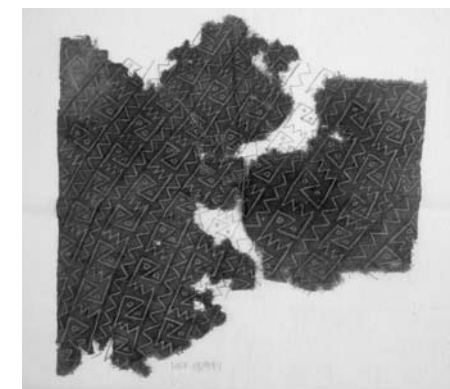
Mides: 50 x 48 cm

Conservació: Regular

Procedència: Perú. Costa Central

Cronologia: 1000-1450 dC

Cultura: Chancay



Descripció i iconografia: Fragment de teixit restaurat a partir de diverses peces inicials.

L'ordit i la trama són de color marró fosc. La decoració és pintada, de color marró mig, i representa tires en diagonal amb dos motius que es van alternant: un en ziga-zaga i un altre de zoomorf que representa un cap triangular amb un gran ull central i capiculat, que podria tornar a ser l'ocell que hem esmentat més amunt.

Tècnica: Lligaments: tafetà (*plain weave*).
Peces de comparació (paral·lels): L. J. Ramos i M. C. Blasco, *Los tejidos prehispánicos del Área Central*

Andina en el Museo de América, Madrid, 1980, p. 153, lám. XXXIII, B-C, teixit 103-104, i p. 157, lám. XXXIV, C-E, teixit 107-109.

Bibliografia: V. Solanilla, *Col·leccions precolombines als museus de Catalunya*, Barcelona, 1993, p. 106.

V. Solanilla, *Tèxtils precolombins de col·leccions públiques catalanes, Corpus Antiquitatum Americanensium*, Barcelona, Institut Estudis Catalans, 1999, núm. 115, p. 200-201.

Col·lecció: Museu Episcopal de Vic

Núm. inventari: MEV 15920

Nom de l'objecte: Gran peça de teixit rectangular

Material: Cotó i pèl de camèlid

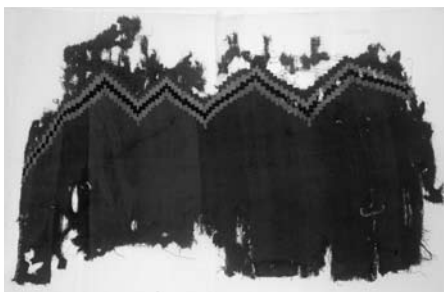
Mides: 100 × 64 cm

Conservació: Bona

Procedència: Perú

Cronologia: 1450-1550 dC

Cultura: Inca



Descripció i iconografia: És un fragment rectangular de grans proporcions, fet inicialment amb dues parts, seguint les mides del teler de cintura. La part superior és de color granat i està decorada amb una sanefa formada per quatre tires paral·leles brodades en forma de ziga-zaga, de color verd clar, verd fosc, groc i granat. La part inferior és de color marró fosc i de factura més grollera que l'anterior.

Tancant els dos costats més curts del rectangle hi trobem un brodat fet a base de punt de cadeneta de color negre i groc, com si així es volgués acabar la peça.

Aquest tipus de roba era la túnica que portaven fre-

qüentment els soldats inques. Així ho descriuen els cronistes espanyols.

Tècnica: Tafetà (*plain weave*). Brodat en forma de ziga-zaga.

Peces de comparació (paral·lels): Idemitsu Museum of Art, *Textiles of Andean civilization*, Tòquio, 1997, p. 85, núm. 54.

R. Strelow, *Gewebe mit unterbrochenen Ketten aus dem vorspanischen Peru*, Berlín, 1996, p. 96, núm. 60, i p. 124.

Bibliografia: V. Solanilla, *Col·leccions precolombines als museus de Catalunya*, Barcelona, 1993, p. 105.

V. Solanilla, *Tèxtils precolombins de col·leccions públiques catalanes, Corpus Antiquitatum Americanensium*, Barcelona, Institut Estudis Catalans, 1999, núm. 158, p. 256; i núm. 159, p. 258.

Col·lecció: Museu Episcopal de Vic

Núm. inventari: MEV 15920

Nom de l'objecte: Fragment de teixit

Material: Cotó i pèl de camèlid

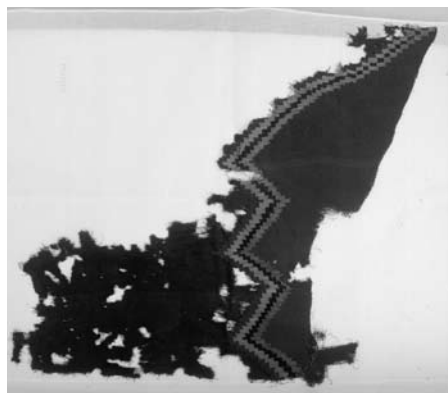
Mides: 83 × 72 cm

Conservació: Regular

Procedència: Perú

Cronologia: 1450-1550 dC

Cultura: Inca



Descripció i iconografia: És un fragment de grans proporcions, en forma de L, fet inicialment amb dues parts, seguint les mides del teler de cintura. La part

superior és de color granat i està decorada amb una sanefa formada per quatre tires brodades en forma de ziga-zaga i paral·leles, de color verd clar, verd fosc, groc i granat. La part inferior és de color marró fosc i de factura més grollera que l'anterior.

Aquest fragment està més mal conservat que l'anterior, té menys roba teixida (color granat) i més roba grollera (marró) a la part inferior.

No té restes de cadeneta gruixuda brodada de tancament lateral.

Aquest tipus de roba era la túnica que portaven freqüentment els soldats inques. Així ho descriuen els cronistes espanyols.

Tècnica: Tafetà (*plain weave*). Brodat en forma de ziga-zaga.

Peces de comparació (paral·lels): Idemitsu Museum of Art, *Textiles of Andean civilization*, Tòquio, 1997, p. 85, núm. 54.

R. Strelow, *Gewebe mit unterbrochenen Ketten aus dem vorspanischen Peru*, Berlín, 1996, p. 96, núm. 60, i p. 124.

Banque de Luxembourg. Galerie Sailer, *Art de l'Ancien Pérou*, Luxembourg, 1994, p. 64-65.

Bibliografia: V. Solanilla, *Tèxtils precolombins de col·leccions públiques catalanes, Corpus Antiquitatum Americanensium*, Barcelona, Institut Estudis Catalans, 1999, núm. 158, p. 256; i núm. 159, p. 258-259.

NOTES

[1] V. Solanilla, *Col·leccions precolombines als museus de Catalunya*, Barcelona, Comissió Amèrica i Catalunya 1992, Generalitat de Catalunya, 1993.

[2] V. Solanilla, *Tèxtils precolombins de col·leccions públiques catalanes, Corpus Antiquitatum Americanensium*, Barcelona, Institut Estudis Catalans, 1999.

[3] V. Solanilla (ed.), *Actas de la I Jornada Internacional sobre Textiles Precolombinos*, Barcelona: Universitat Autònoma de Barcelona, 2000. V. Solanilla (ed.), *Actas de las II Jornadas Internacionales sobre Textiles Precolombinos*, Barcelona: Universitat Autònoma de Barcelona / ICCI, 2002. V. Solanilla (ed.), *Actas de las III Jornadas Internacionales sobre Textiles Precolombinos*, Barcelona, Grup d'Estudis Precolombins, Publicacions del GEP, núm. 3, 2006.

[4] V. Solanilla, «La colección de textiles del Museo Barbier-Müller de Barcelona, a: Solanilla (ed.), *Actas II Jornadas...*, p. 375-389.

[5] V. Solanilla, «La momia peruana del Museu Darder de Banyoles (Girona, España)», a: Solanilla (ed.), *Actas III Jornadas...*, p. 407-415.

[6] Concretament es tracta de la peça MEV 9185.

[7] La peça MEV 9185 és de la col·lecció Homar, adquirida el 1932. Les peces MEV 16322, 15923, 15914, 15915, 15916, 15917, 15918, 15919 i 15920 són regals de diversos particulars fets entre els anys 1980 i 1984.

[8] Com diuen L. J. Ramos i M. C. Blasco, *Los tejidos prehispánicos del Área Central Andina en el Museo de América*, Madrid, 1980, en aquesta època es fan servir motius decoratius antropomorfs i zoomorfs molt geometritzats, perdent-se la línia corba del període anterior a favor de la recta i dels angles vius. I els motius decoratius són còpies de models establerts d'alt valor simbòlic, que fan l'efecte de ser motius col·locats obligatòriament en els teixits pel teixidor sense comprendre'n el significat exacte.

[9] És un catàleg d'exposició.

[10] És un catàleg d'exposició.

[11] És un catàleg d'exposició.

[12] És un catàleg d'exposició.

La ceràmica grega, falisco-capenate i etrusca del Museu Episcopal de Vic

M. DOLORS MOLAS FONT

Professora d'Història Antiga, Universitat de Barcelona

RESUM

En aquest article s'estudien els vasos grecs, falisco-capenate i etruscs que, juntament amb els sud-itàlics, formen la col·lecció de ceràmiques preromanes del Museu Episcopal de Vic (MEV) que pertanyen a cultures mediterrànies d'àmbit hel·lènic o que hi estan relacionades. Els trenta-set vasos abasten un ventall cronològic que va des de mitjan s. VII aC fins a la primera meitat del s. IV aC i es classifiquen en deu tipus: 1. coríntia; 2. àtica de figures negres; 3. àtica de figures roges; 4. àtica de vernís negre; 5. falisco-capenate; 6. etruscocríntia; 7. etrusca de *bucchero*; 8. etrusca de figures negres; 9. etrusca de figures roges, i 10. de fabricació incerta.

Paraules clau: Ceràmica coríntia, ceràmica àtica, ceràmica falisco-capenate, ceràmica etrusca, simposi.

ABSTRACT

Greek, Falisco-Capenate and Etruscan pottery at the Museu Episcopal de Vic

This article looks at Greek, Falisco-Capenate and Etruscan vases which, along with items from southern Italy, make up the Museu Episcopal de Vic's collection of pre-Roman pottery belonging to the Mediterranean Hellenic culture or related to it. The 37 vases cover a period ranging from the mid 7th century to mid 4th century B.C., and are classified into ten different categories: 1. Corinthian; 2. Attic black-figures; 3. Attic red figures; 4. Attic black-glaze; 5. Falisco-Capenate; 6. Etrusco-Corinthian; 7. Etruscan bucchero-ware; 8. Etruscan black-figures; 9. Etruscan red-figures, and 10. those of uncertain manufacture.

Key words: Corinthian ceramics, Attic ceramics, Falisco-Capenate ceramics, Etruscan ceramics, symposium.